

Justitsministeriet

lst@jm.dk

jm@jm.dk

WILDERS PLADS 8K

1403 KØBENHAVN K

TELEFON 3269 8888

DIREKTE 3269 8905

MOBIL 3269 8905

MAF@HUMANRIGHTS.DK

MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/MAF

**HØRING OVER VEDTAGNE RETSAKTER INDEN FOR
DET STRAFFERETLIGE OG POLITIMÆSSIGE
SAMARBEJDE, DER ER OMFATTET AF DET DANSKE
RETSFORBEHOLD**

12. JANUAR 2015

Justitsministeriet har ved e-mail af 17. december 2014 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over vedtagne retsakter inden for det strafferetlige og politimæssige samarbejde, der er omfattet af det danske retsforbehold.

Regeringen har nedsat en analysegruppe, der skal gennemføre en analyse af EU-lovgivningen på området for retlige og indre anliggender herunder særligt de retsakter, som i dag er omfattet af Danmarks retsforbehold. Analysen er et led i forberedelsen af en folkeafstemning vedrørende omdannelsen af Danmarks retsforbehold til en tilvalgsordning.

Instituttet har følgende bemærkninger:

Institut for Menneskerettigheder har samlet modtaget fire høringer fra Justitsministeriet og Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold vedrørende forskellige retsområder omfattet af retsforbeholdet. Denne høring vedrører 13 vedtagne retsakter inden for det strafferetlige og politimæssige samarbejde, der er omfattet af det danske retsforbehold.

EU-retten har i de senere år bidraget til styrkelsen af individets grundlæggende rettigheder inden for EU. Institut for Menneskerettigheder ser derfor generelt positivt på en omdannelse af det danske retsforbehold til en tilvalgsordning. Set i lyset af det omfattende høringsmateriale og den korte høringsfrist er det imidlertid ikke muligt for instituttet af afgive en fyldestgørende stillingtagen til de enkelte retsakter. Instituttet finder således, at tilrettelæggelsen af høringsprocessen ikke er hensigtsmæssig.

Instituttet afventer en stillingtagen til de enkelte retsakter fra analysegruppen. Instituttet formoder, at eventuelle lovforslag, der implementerer de tilvalgte retsakter, sendes i høring forud for fremsættelsen.

Nedenfor følger kort instituttets bemærkninger til enkelte af de retsakter, der er omfattet af høringen.

DIREKTIV OM TOLKE- OG OVERSÆTTERBISTAND I STRAFFESAGER

Instituttet har tidligere udtalt, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager indeholder mindstestandarder, som medfører en generel forbedring af mistænktes rettigheder, herunder retten til oversættelse af alle væsentlige dokumenter, procedurer til sikring af at den mistænkte forstår og taler det sprog, der anvendes i straffesagen, etablering af klageadgang samt særligt fokus på mindreårige og personer med funktionsnedsættelse, herunder med hørelidelser og taleproblemer.

Instituttet anbefaler, at direktivet tiltrædes. Der henvises i øvrigt til instituttets høringssvar af 20. oktober 2009, journalnr. 540.10/21689.

DIREKTIV OM RET TIL INFORMATION UNDER STRAFFESAGER

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager bygger på artikel 5 og 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt artikel 6, 47 og 48 i EU's Charter om grundlæggende rettigheder.

Instituttet har tidligere udtalt, at direktivet er et vigtigt initiativ til fastlæggelse af fælles mindstestandarder for så vidt angår mistænktes og tiltaltes processuelle rettigheder i straffesager i EU samt sager vedrørende den europæisk arrestordre. Direktivet indeholder en generel styrkelse af mistænktes og tiltaltes proceduremæssige rettigheder i straffesager, herunder retten til information om rettigheder inden for strafferetsplejen, retten til skriftlig oplysning om processuelle rettigheder i forbindelse med anholdelse, samt særlige foranstaltninger vedrørende børn. Instituttet finder det endvidere positivt, at medlemsstaterne pålægges at sikre, at der etableres procedurer til konstatering af, at al relevant information er udleveret til den mistænkte, ligesom medlemsstaterne pålægges at sikre, at der er effektive retsmidler, hvor den relevante information ikke er modtaget.

Instituttet anbefaler, at direktivet tiltrædes. Der henvises i øvrigt til instituttets høringssvar af 25. oktober 2010, journalnr. 540.10/24108/HSC.

DIREKTIV VEDRØRENDE OFRE FOR KRIMINALITET

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA indfører mindstekrav for medlemsstaterne i forhold til ofre for forbrydelser, herunder om retten til at modtage information, retten til tolkning og oversættelse, retten til at blive hørt samt retten til prøvelse af en afgørelse om ikke at rejse tiltale.

Instituttet har tidligere udtalt, at direktivet anses for at være et positivt tiltag til styrkelsen af ofres retsstilling. Instituttet anbefaler, at direktivet tiltrædes. Der henvises i øvrigt til instituttets høringssvar af 8. september 2011, journalnr. 540.10/25975/HSC

ØVRIGE RETSAKTER

Instituttet anbefaler endvidere, at følgende retsakter tiltrædes:

- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor og om ophævelse af rammeafgørelse 2002/629/RIA
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2011/93/EU af 13. december 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2004/68/RIA
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen

DIREKTIV OM DEN EUROPÆISKE EFTERFORSKNINGSKENDELSE

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2014/41/EU af 3. april 2014 om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager indfører et samlet system til indsamling og fremskaffelse af bevismateriale, der befinder sig i en anden medlemsstat, i forbindelse med straffesager. Direktivet indebærer, at Danmark vil skulle anerkende en europæisk efterforskningskendelse, der er fremsendt i overensstemmelse med direktivet, uden yderligere formaliteter og sikre fuldbyrdelsen på

samme måde og på de samme betingelser, som hvis en myndighed i Danmark havde anmodet om den pågældende efterforskningsforanstaltning. En efterforskningsforanstaltning kan dog i visse situationer afslås eller udsættes.

Instituttet har i et tidligere høringssvar anført, at det i visse situationer kan blive vanskeligt for borgere i Danmark at forudsige sin retsstilling i forhold til indgreb foretaget på grundlag af en europæisk efterforskningskendelse. Instituttet har for eksempel tidligere anbefalet, at det i direktivet gøres muligt at afvise en efterforskningskendelse, der strider mod EU's Charter om grundlæggende rettigheder, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller fuldbyrdelsesstatens forfatningsregler om foreningsfrihed, pressefrihed og ytringsfrihed i andre medier. Instituttet har endvidere anbefalet, at det bliver muligt at afvise efterforskningskendelser, hvis der er grund til at formode, at kendelsen er udstedt med det formål at retsforfølge eller straffe en person på grund af den pågældendes køn, race, etniske baggrund, religion, nationalitet, sprog, politiske overbevisning eller seksuelle orientering. Der henvises i øvrigt til instituttets høringssvar af 25. oktober 2010, journalnr. 540.10/24014/SWG.

Instituttet anbefaler, at dette direktiv ikke tiltrædes, før der er foretaget en nærmere analyse af direktivets retssikkerhedsmæssige konsekvenser for borgere i Danmark.

Der henvises til sagsnr. 2014-19203-0499.

Med venlig hilsen

Martin Ryding Rosenkilde